

opusdei.org

“La Clínica” "Memòria ingènua"

Llibre escrit per Alfons Balcells Gorina (1915-2002), publicat per l'editorial La Formiga d'Or.

11/01/2011

Una de les primeres coses que recordo haver fet (d'específic, vull dir) com a membre de l'Opus Dei, va ser que en un viatge a Madrid vaig passar per l'hospital on era ingressat Isidoro Zorzano, el primer que va respondre positivament i que va ser fidel, des de l'any 1930, a monsenyor Escrivà de Balaguer. Em volia

acomiar d'ell, ja que estava a punt de morir com a resultat d'un linfogranuloma d'Hodgkin, un tumor dels ganglis limfàtics. Ell era aleshores l'administrador general de l'Opus Dei, i tenia fama de sant, no sols entre nosaltres sinó també entre els seus companys dels ferrocarrils, on havia treballat durant molts anys.

Tot i trobar-se en els moments finals de la vida, conservava el bon humor. Aquell hivern havia fet molt de fred a Madrid, i un dels presents féu un comentari no gaire favorable sobre la malmesa calefacció de la seu central de l'“Obra”, que estava al carrer Diego de León, atribuint l'esgavell a una persona concreta. L'Isidoro renyà el criticaire, amablement i somrient, fent un esforç per enraonar, que ja li costava molt:

–Ai, malament anirem, d'aquesta manera.

I tot seguit, va dir que truquéssim a la casa de Diego de León per donar unes indicacions molt concretes sobre el funcionament de la calefacció.

La seva feina, com a administrador general, era vigilar que les coses materials que feia servir l'Opus Dei com a tal, en les seves seues, anessin bé. I ho va fer, cuidant els detalls més petits, fins que es va morir. Tenia tractes amb molta gent. Poc després del seu traspàs, hi hagué gent de tota mena que demanà l'obertura del seu procés de beatificació.

Aquell viatge a Madrid va ser pel juny de 1943 (Zorzano es va morir el juliol). Unes setmanes abans, el mes de maig, s'havia acabat d'instal·lar l'oratori del Palau, que fou beneït per mossèn Escrivà el dia 26 i, amb els permisos corresponents del bisbat, ell mateix hi celebrà l'endemà la primera missa.

En acabar aquell mateix curs 1942-43, amb en Juan Jiménez Vargas, ara flamant catedràtic de la Universitat de Barcelona, vam llogar un pis al carrer Muntaner, número 444, cinquè, per instal·lar-hi una consulta mèdica compartida. Com que teníem horaris diferents a la universitat, podríem passar tots dos amb un sol consultori.

Era el penúltim pis d'un edifici de vuit plantes –hi havia entresol i principal, i a sobre del nostre, un àtic. A més, hi havia un habitatge per als porters a la planta baixa, molt justa: s'hi accedia passant pel darrere de les caixes de l'ascensor i el muntacàrregues, com en tantes altres cases de la primera meitat del segle.

L'edifici s'alça encara a la falda del turó de Monterols, un dels pujols que circumdaven la Barcelona del segle passat i la separaven dels pobles veïns, i que ara havia quedat enclòs

dins la gran ciutat; per l'altra banda d'aquell turó s'arriba al carrer de Balmes, una antiga riera que corria entre Sant Gervasi i el turó del Putxet.

El nostre pis era un local gran, amb dues peces espaioses a la banda de Muntaner i dues més a l'altre extrem, amb vistes al turó de Monterols. Un llarg passadís, que a banda tenia un parell d'habitacions més petites, un bany complet i un altre d'incomplet, cuina, menjador, safareig i rebost, comunicava les dues zones més amples de la casa.

A les dues habitacions de la façana de Muntaner vam posar-hi el despatx i la sala d'exploracions. En aquesta hi vam instal·lar també un aparell suís molt bo, adquirit per en Jiménez Vargas, amb el qual ell podia fer els seus electroencefalogrames –Jiménez va ser pioner a Espanya en els estudis de l'activitat cerebral per

mitjà de l'electroencefalografia– i jo, amb els accessoris adients, els meus electrocardiogrames.

Jiménez Vargas ja era, a 29 anys, tota una eminència. Havia aconseguit la càtedra de Fisiologia general i Bioquímica a la Universitat de Barcelona un any abans, el 1942. Durant els dos anys anteriors havia treballat amb el reputat fisiòleg suís Walter R. Hess, que poc després obtindria el premi Nobel de medicina, i amb ell va aprendre l'ús de les noves tècniques electrofisiològiques. Només d'arribar a Barcelona, a Jiménez Vargas l'havien fet també cap de la secció de fisiologia de l'Institut mèdic de la Diputació, i poc després va fundar la *Revista Española de Fisiología* . Com a docent era molt dur, molt exigent –es van fer famoses, les llistes de suspesos en la seva assignatura, i els plors de molts, uns plors que ell solia qualificar *pringosidades* –, però

tothom li reconeixia la seva vàlua com a científic.

I al cap de poc d'haver instal·lat la consulta, hi vam posar uns quants llits i hi vàrem anar amb les maletes i tot, no sols nosaltres dos, sinó fins a cinc o sis persones. En Vargas va deixar la pensió on vivia fins aleshores i en Termes, l'Escolà i jo vam marxar de casa els pares i vam anar a viure a la nostra nova casa. També s'hi incorporà en Paco Ponz, que havia guanyat una càtedra a la facultat de ciències de Barcelona, i poc després en Paco Botella, professor igualment a la Universitat de Barcelona de geometria descriptiva, assignatura que devien cursar també els estudiants de primer curs d'arquitectura.

Érem molta colla, certament, per compartir aquell pis, que alhora era consulta mèdica. Sempre recordaré els esforços de coordinació que

haviem de fer al matí, per a l'ús de l'únic bany de la casa. El moment d'afaitar-me davant del mirall, per exemple, el tinc associat a dues o tres cares més que treien el cap per tots els racons de l'espill, cadascuna d'elles amb la brotxa en una mà i la fulla a l'altra, i sobretot recordo en Juan, que tenia una barba molt forta i agressiva i s'hi feia tantes passades i amb tanta energia que espantava, semblava com si li hagués de caure la pell a tires. És clar que no sempre arribava jo el primer, i aleshores m'havia de conformar amb un dels llocs secundaris.

Hi havia, però, un bon ambient al pis, i tothom feia esforços per fer passar més bé als altres aquelles petites incomoditats. Comprovàrem, doncs, que l'Opus Dei era certament "una família nombrosa i pobra", com deia sempre el fundador.

A vegades, en Juan i jo ens barallàvem, és a dir, discutíem, per petites divergències de caràcter, d'idees, de tot. Érem molt diferents. I mossèn Escrivà em va haver de dir, en una ocasió, que era natural que dues persones tinguessin temperaments i opinions distintes i fins i tot contràries, però que allò no havia d'impedir ni la bona convivència ni l'harmonia, i que ens havíem de tractar amb més cordialitat, com a germans. És allò que deia: una “família nombrosa”.

El fundador havia nomenat director de la casa, convertida en centre de l'Opus Dei, el qui ja ho era de Barcelona, en Termes. Lògicament, això no tenia res a veure amb els factors professionals, ni amb la zona dels metges de la casa, on només hi entràvem en Jiménez Vargas i jo, i més tard, els respectius ajudants, a les hores de consulta.

Per sort, ben aviat vam poder llogar també un dels entresols, on s'instal·laren les consultes mèdiques ja separades de la zona de residència. Però aquell cinquè pis, on es va continuar vivint durant vint anys més, va ser batejat popularment com “la Clínica”.

La Clínica era, doncs, el segon centre de l’“Obra” a Barcelona: al Palau, que poc temps després creixeria incorporant-hi un pis del costat que s’anomenà “l’Estudi” s’hi havia quedat un altre dels “veterans” de l’“Obra”, en Joan Baptista Torelló, com a director, i alguns dels que hi havien estat admesos més recentment.

Durant bastants anys no teníem telèfon –l’havíem demanat, però van trigar molt a instal·lar-nos-el–, i un veí, el doctor Sala Ginabreda, que vivia al primer pis, es prestà molt generosament a solucionar la nostra

mancança practicant en la seva línia una derivació fins al cinquè (i, posteriorment, una altra fins a l'entresol), i posant dos timbres al costat de cada un dels tres aparells. Ens repartíem així aquella única línia telefònica, avisant per mitjà dels timbres que tal trucada era per a uns o altres, si qui despenjava el telèfon no era la persona per la qual demanaven. Coses de la postguerra.

Hi vam instal·lar un petit oratori, a la casa, amb altar i sagrari, en una de les habitacions petites que donaven al passadís, després d'obtenir el permís corresponent del bisbat. Convidàvem a dir missa, de tant en tant, alguns sacerdots amics nostres, com el doctor Roquer Vilarrasa. També hi venien els religiosos passionistes de l'església de Santa Gemma. La capella tenia sis reclinatoris amb seient abatible. La finestra d'aquella minúscula peça donava al carrer de Gualbes, un

atzucac perpendicular a Muntaner d'uns trenta metres, del qual arrencaven els dos trams amples d'escalas, separats per bancals enjardinats, que pujaven cap al capdamunt del turó, anomenat aleshores oficialment *Parque de Monterolas* . Més tard, amb l'ampliació de l'entresol, l'oratori se situà en una de les dues habitacions més grans que miraven al parc.

El retaule d'aquell oratori seria al cap d'un temps (inicialment, darrere el sagrari només hi havia una peça de roba bona) un quadre bastant gran de la Immaculada, d'uns dos metres d'alçada, que reproduïa la visió d'aquella dona extraordinària que sant Joan va descriure a l'Apocalipsi, qualificant-la com un «gran senyal que aparegué al cel». La Mare de Déu estava coronada en aquest cas amb tretze estels, en comptes dels dotze del relat bíblic. Hi havia una lluna i un drac als seus

peus, i la figura de Maria estava flanquejada per dos àngels de cos sencer, un amb un espill i l'altre amb un lliri de sant Antoni, i envoltada per uns altres set rostres de querubins –nou, si se'n comptaven un parell a penes esbossats entre uns núvols.

Temps després, el matemàtic Paco Botella (era doctor en ciències exactes), que havia vingut de professor a la Universitat de Barcelona, va gravar al foc, al frontal de l'altar, que fins aleshores era llis, dos cérvols bevent, i a sota una inscripció bíblica: «Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum», presa del salm 41. Era una invitació a desitjar el sagrament eucarístic, allà present, talment com un animaló assedegat cerca les deus reparadores.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/la-clinica-
memoria-ingenua/](https://opusdei.org/ca/article/la-clinica-memoria-ingenua/) (12/04/2026)